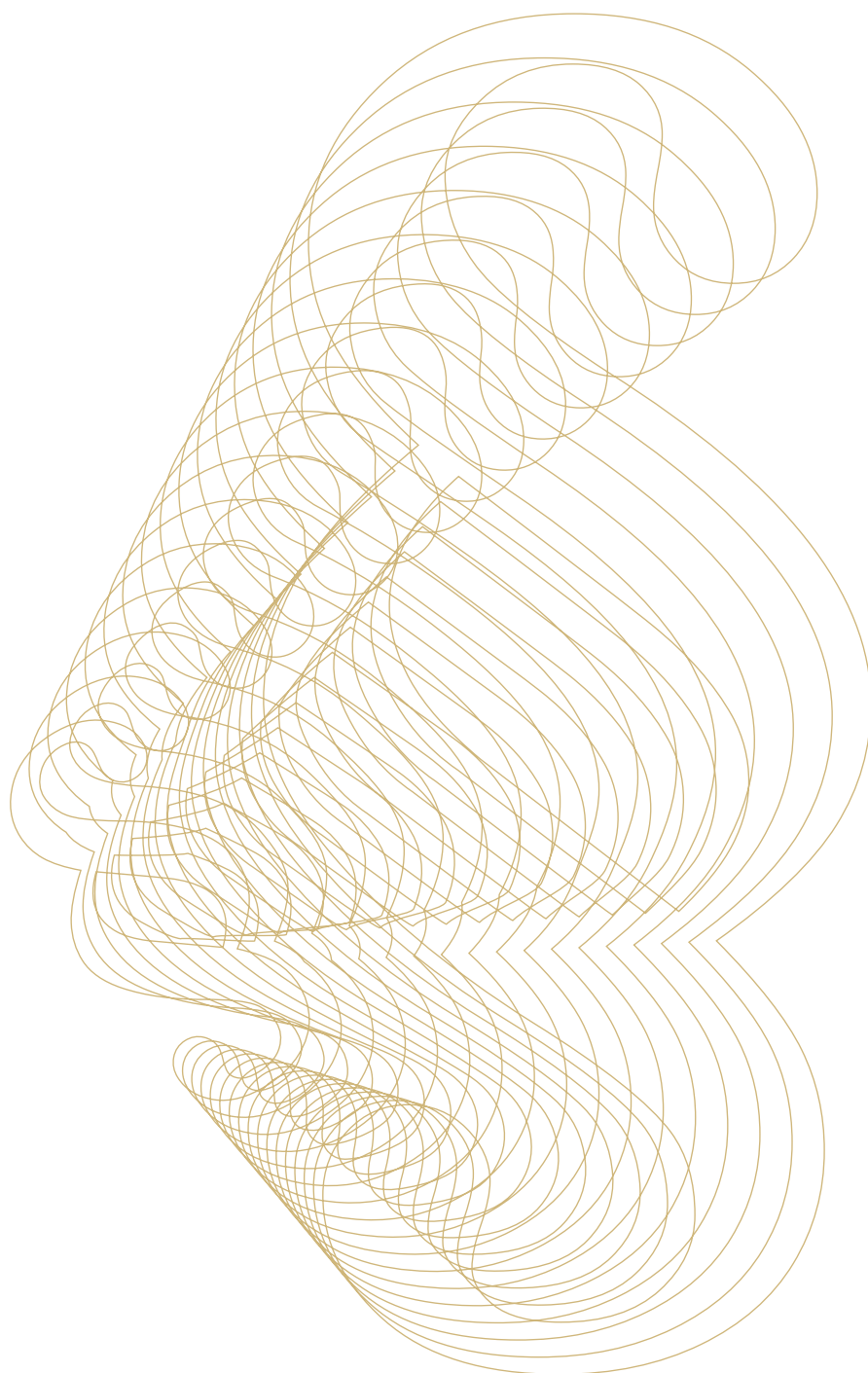

**INNSTILLINGSRÅDET
FOR DOMMERE**

ÅRSMELDING 2019

INNSTILLINGSRÅDET

Innstillingsrådet for dommere (Innstillingsrådet) ble etablert 1. november 2002 i forbindelse med domstolsreformen. Det administrative ansvaret for domstolene ble da overført fra Justisdepartementet til Domstoladministrasjonen (DA).

For at domstolene skal ivareta samfunnets krav og forventninger, er det en forutsetning med utnevning av dyktige, innsiktsfulle og uavhengige dommere. Det er lagt opp til en bred dommerrekruttering, slik at dommerne som utnevnes har forutgående kunnskaper fra ulike områder av samfunns- og rettslivet. Utnevnesprosessen skal tilfredsstillende de vanlige krav til en grundig og effektiv utvelgelses- og utnevningssmåte og i tillegg ivareta endel særlige hensyn og prinsipper, som følge av domstolenes spesielle stilling i samfunnet.

Innstillingsrådet er et eksternt, uavhengig organ. Den nærmere regulering fremgår av domstolloven §§ 55 a-c. Rådets hovedoppgave er å gi innstilling vedrørende dommerutnevnelser. Utnevneskompetansen ligger hos Kongen i statsråd, etter at saken er undergitt en meget begrenset prøving i Justisdepartementet.

Innstillingsrådet avgir innstillinger for faste dommer- og domstollederstillinger i alle tre rettsinstanser i de alminnelige domstoler (med unntak for høyesterettsjustitiarius), jordskifterettene, samt for Utmarksdomstolen for Finnmark. Innstillingsrådet avgir videre innstilling ved konstitusjoner over ett år. Konstitusjoner inntil ett år besluttes av Innstillingsrådet og DA, jf. domstolloven §§ 55 e-f. Konstitusjoner av høyesterettsdommere behandles ikke av Innstillingsrådet, men av Justisdepartementet.

Innstillingsrådet har beskrevet sitt arbeid og grunnlaget for de vurderinger som foretas i et praksisnotat. Notatet omhandler de formelle rammer for utnevning av dommere, hva som vektlegges ved vurderingen av søkerne, samt prosessen med intervjuer, referanseinnhenting og oversendelse til Justisdepartementet. Innstillingsrådets praksisnotat er åpent tilgjengelig på Innstillingsrådets hjemmeside.

INNSTILLINGSRÅDETS SAMMENSETNING OG MEDLEMMENES FUNKSJONSTID

Innstillingsrådet består av ni medlemmer, jf. domstolloven § 55 a.

Når Innstillingsrådet behandler saker som gjelder utnevning eller konstitusjon av dommere i de alminnelige domstolene og konstitusjoner i Utmarksdomstolen for Finnmark, deltar tre dommere fra de alminnelige domstoler, en advokat, en jurist ansatt i det offentlige og to medlemmer som ikke er jurister.

Når Innstillingsrådet behandler saker som gjelder utnevning eller konstitusjon av dommere i jordskiftedomstolene, deltar en dommer fra jordskiftedomstolene og en jordskifte kandidat i stedet for henholdsvis en dommer fra de alminnelige domstolene og juristen ansatt i det offentlige.

Rådets medlemmer oppnevnes av Kongen, som også oppnevner lederen. I tillegg oppnevnes personlige varamedlemmer. Oppnevningstiden er fire år, med adgang til gjenoppnevning for én periode. Rådet har etablert nestlederfunksjon og velger selv nestleder. Innstillingsrådet for dommere hadde i 2019 følgende sammensetning:

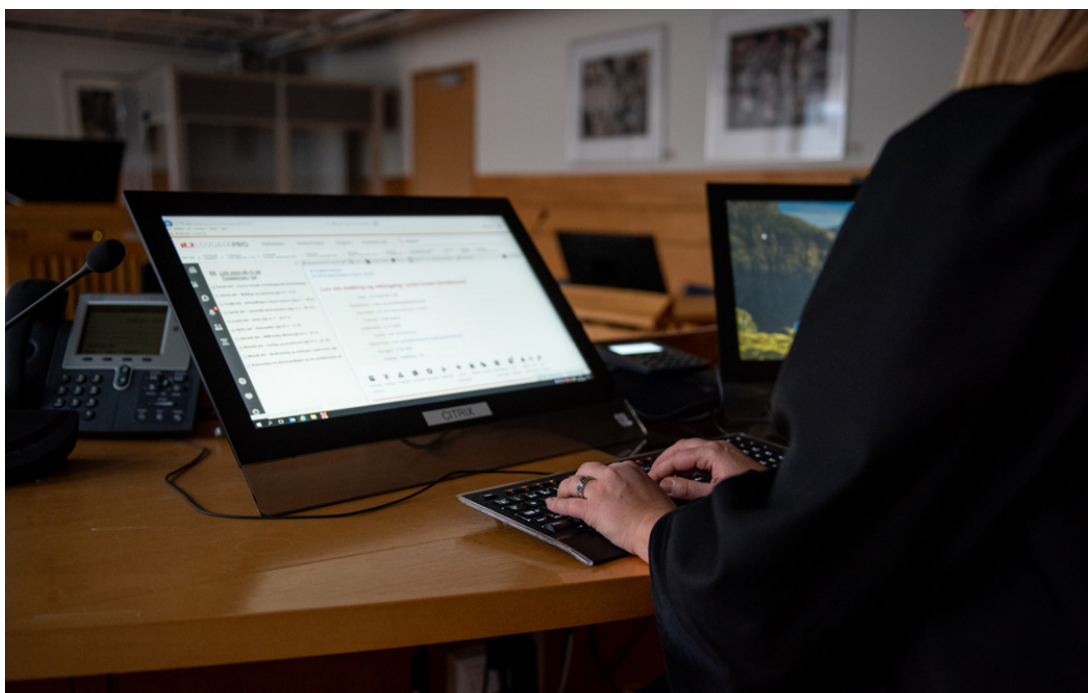

Foto: Camilla Moe Rødven

Sorenskriver **Arnfinn Agnalt** (leder)
Personlig varamedlem tingrettsdommer
Maren-Elisabet Nilsen-Nygaard

Tingrettsdommer **Nina Opsahl**
Personlig varamedlem sorenskriver **Ivar K. Iversen**

Direktør **Thomas L. Bornø**
Personlig varamedlem seniorrådgiver **Kristin Storvik**

Regiondirektør **Gerd Ingunn Opdal**
Personlig varamedlem personalrådgiver **Cathrine Tørum**
(til 24.03.19)
Personlig varamedlem daglig leder **Loveleen Rihel Brenna**
(fra 25.03.19)

Lagdommer **Tonje Fisknes** (nestleder)
Personlig varamedlem lagdommer **Marit Forsnes**

Advokat **Magnhild Pape Meringen**
Personlig varamedlem advokat **Randi Birgitte Bull**

Avdelingsdirektør **Terje Erik Bjelle**
Personlig varamedlem IT-sjef **Øystein Lorentzen**
(til 24.03.19)
Personlig varamedlem hovedtillitsvalgt **Frode Svartvatn**
(fra 25.03.19)

Jordskiftelagdommer **Ragnhild Sæhlie Jetlund**
Personlig varamedlem jordskifterettsleder **Magnar Often**

Grunnerverver **Lars Håvard Verkland**
Personlig varamedlem professor **Per Kåre Sky**

Direktøren i DA eller den han bemyndiger, har møterett i Innstillingsrådet, og DA har i tillegg ansvaret for sekretariatsfunksjonen. Vanligvis møter avdelingsdirektør for Rettsenheten og medarbeidere fra administrasjonen. Arbeidsfordelingen mellom Innstillingsrådet og sekretariatet/DA, er nærmere fastlagt av Innstillingsrådet.

INNSTILLINGSRÅDETS AKTIVITETER I 2019

Innstillingsrådet gjennomførte ni heldagsmøter i 2019. Innstillinger, konstitusjoner og prinsipielle diskusjoner vedrørende Innstillingsrådets oppgaver utgjør sakslisten på møtene. Innstillingsrådet har møter i Oslo tinghus og i Domstoladministrasjonens lokaler i Trondheim.

Innstillingsrådet arbeider kontinuerlig med å utvikle og forbedre sitt arbeid, bl.a. gjennom rutineutvikling og kompetansetiltak. I 2019 har rådet bl.a.

- gjennomført Lean-prosess for å forbedre arbeidsprosessene i Innstillingsrådet
- vurdert samisk kompetansekrav for dommere
- vurdert krav til alder og erfaring for dommere til jordskifteretten
- fått informasjon om den samiske dimensjon
- forberedt opplæring i intervjuteknikk og referanseinnhenting. Gjennomføring av dette vil bli utført i 2020

- hatt foredrag om medie håndtering
- revidert deler av Praksisnotatet
- vurdert tillitsvalgtes rolle ved rekruttering av domstolleder
- utarbeidet ny felles mal for skriving av innstillinger
- fått orientering av DIFI om oppdraget fra Domstolkommisjonen om DIFIs evaluering av Innstillingsrådet
- blitt intervjuet av DIFI i forbindelse med evalueringen av Innstillingsrådet

NOEN SENTRALE TREKK VED UTNEVNTE DOMMERES BAKGRUNN 2002 – 2019 (DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE)

I hele Innstillingsrådets tid (fra november 2002) har personer som kommer fra annet dommerembete utgjort den største andelen av dem som har blitt utnevnt. Unntak fra dette er 2014 da andelen som kom fra privat advokatvirksomhet var andelen like høy (41 %), og i 2015 da denne gruppen var den største (56 %). For 2019 er andelen opp i 45 %. I alle år har de privatpraktiserende advokatene vært den største gruppen blant de eksterne som har blitt utnevnt. Ellers har en del av de utnevnte kommet fra påtalemyndigheten, og gjennomsnittlig 10 % fra andre offentlige stillinger.

Andelen utnevnte kvinner har fra 2003 til 2019 variert mellom 27 % og 68 % (med et årsgjennomsnitt på ca. 45 %). Frem til 2009 lå kvinneandelen i søkermassen på ca. 1/3, men har steget fra 2010. I 2014-19 har andelen utgjort ca. 46 %. I 2019 var det 52 % kvinner blant søkerne til dommerstillinger i de alminnelige domstoler.

I perioden 2002 – 2008 utnevnte Kongen i statsråd en kvinne i åtte av tilfellene, mens Innstillingsrådet hadde innstilt en mann. Siden 2009 har Innstillingsrådets innstillinger alltid blitt fulgt.

I 2019 sendte Justis- og beredskapsdepartementet en innstilling til lagdommer i Gulating lagmannsrett tilbake til Innstillingsrådet. Bakgrunnen var at en rekke personer hadde sendt brev til Innstillingsrådet og departementet og sagt seg uenige i innstillingen. Departementet ba om at Innstillingsrådet vurderte de innkomne uttalelser. Innstillingsrådet behandlet saken på nytt og fastholdt sin tidligere innstilling. De to søkerne som var innstilt som nr. 1 og 2, ble deretter utnevnt som lagdommere.

Norske dommere er generalister og skal behandle alle sakstyper. De skal lede rettsforhandlingene på en måte som inngir tillit hos partene. Dette stiller store krav til faglig og personlig egnethet. Dommere som er utnevnt har bred erfaring.

SENTRALE TREKK VED UTNEVNT DOMMERES BAKGRUNN 2006 – 2019 (JORDSKIFTEDOMSTOLENE)

Fra 1. januar 2006 ble det administrative ansvaret for jordskifterettene flyttet fra Landbruks- og matdepartementet til Domstoladministrasjonen. Fra dette tidspunktet har Innstillingsrådet avgitt innstillinger for dommer- og domstollederstillinger også for jordskifterettene.

I perioden fra 2006 til 2019 har personer som kommer fra fast dommerembete eller konstitusjon utgjort den største andelen av de som har blitt utnevnt. Av eksterne personer som har blitt utnevnt i denne perioden har ca. 80 % kommet fra andre offentlige stillinger og ca. 20 % fra privat sektor.

Antall utnevnte jordskiftedommere, inkludert domstolledere, har variert fra 1 til 16. Andelen utnevnte kvinner har variert mellom 0 og 100 %, med et årsgjennomsnitt på 24 %.

DOMMERUTNEVNELSER 2019

Alderssammensetningen blant dommerne viser at det vil bli mange dommere som går av med alderspensjon (ved fylte 67 år eller fylte 70 år) også i de kommende årene. I 2019 sluttet 33 dommere, hvorav 28 gikk av med AFP/alderspensjon (av disse er 11 blitt konstituert som ekstraordinære lagdommere). To gikk over i annen stilling og én avdelingsleder valgte å bli dommer. 32 av dommerne som sluttet var fra de alminnelige domstolene og én fra jordskiftedomstolene.

I 2019 har det blitt utnevnt fire domstolledere (en førstelagmann og tre sorenskrivere), og 49 dommere (to høyesterettsdommere, 14 lagdommere, 31 tingrettsdommere og to jordskiftedommere). Tre av sorenskriverne er utnevnt i to domstoler som følge av at det er innført felles ledelse ved disse domstolene. Det er også utnevnt felles tingrettsdommere ved flere domstoler som følge av at det forberedes sammenslåing av domstoler (Øvre Romerike tingrett/Nedre Romerike tingrett og Østfold tingrett).

Det har i 2019 blitt konstituert 14 dommere (tre i lagmannsrett, ti i tingrett og én i jordskifterett), hvorav

fire er konstituert som domstolledere. I tillegg er det konstituert mange ekstraordinære lagdommere. Innstillingsrådet har vurdert totalt 519 søknader og gjennomført 233 intervjuer.

Av de utnevnte i 2019 i de alminnelige domstolene, var gjennomsnittsalder ved utnevning 47 år. 45 % kvinner og 55 % menn.

Av de utnevnte i 2019 i jordskiftedomstolene var gjennomsnittsalderen ved utnevning 34 år. 50 % kvinner og 50 % menn.

Intervjuene

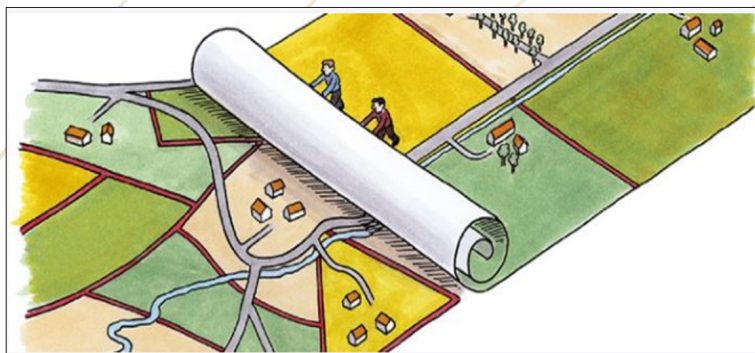
Intervjuene gjennomføres som regel av en intervjugruppe bestående av tre medlemmer fra Innstillingsrådet og en representant fra sekretariatet (DA). I tillegg deltar domstolleder dersom det ikke er et domstollederembete som skal besettes. Domstolleder blir bedt om fremme forslag om hvilke kandidater som skal innkalles til intervju ved dommerstillinger. På grunn av den meget anstrengte budsjettssituasjonen for Domstoladministrasjonen og domstolene, har sekretariatet i langt mindre grad enn tidligere mulighet for å prioritere deltakelse i intervjuer til konstitusjoner. Innstillingsrådet får også bistand fra et eksternt konsulentbyrå ved intervju til domstollederstillinger. Før intervjuene til domstollederstillinger har konsulentbyrået utarbeidet en rapport etter at kandidatene har gjennomført en personlighetstest.

Intervjuene gjennomføres som hovedregel ved den aktuelle domstol eller i Oslo tinghus. Dette innebærer mye reisevirksomhet for Innstillingsrådets medlemmer og deltaker fra sekretariatet. I tillegg til å gjennomføre intervjuer innhenter Innstillingsrådets medlemmer referanser for aktuelle kandidater.

Søkermassen

Gjennomsnittlig antall søkere pr. ledig dommerstilling i de alminnelige domstolene var i 2019 på 9,3. Gjennomsnittlig antall søkere per stilling i årene 2014-2019 er 9,4. Det er fremdeles betydelige variasjoner i søkermassen. Det er størst antall søkere til ledige dommerstillinger på det sentrale Østlandet og i de store byene. Det er forholdsvis få søkere til dommerembeter som ikke ligger like sentralt plassert.

I gjennomsnitt var det 2,3 søkere til hver utlyst domstollederstilling. Dette er lavere enn tidligere år,

Illustratør: Svein B. Mjelve

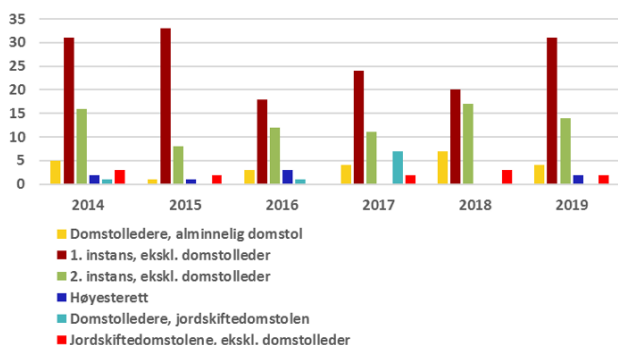
med unntak av 2018. Gjennomsnittlig antall søkere per domstollederstilling i årene 2014-2019 var 3,4.

Det var i gjennomsnitt tre søkere til de utlyste dommerstillingene i jordskiftedomstolene i 2019. I perioden 2014-2019 har det vært utnevnt fra en til ni dommere per år. Det var i gjennomsnitt 2,7 søkere per stilling. Søkere til domstollederstillinger i perioden 2014-2019 har ligget på mellom en til to søkere per stilling. De to siste årene har det ikke vært kunngjort faste embeter som jordskifterettsleder.

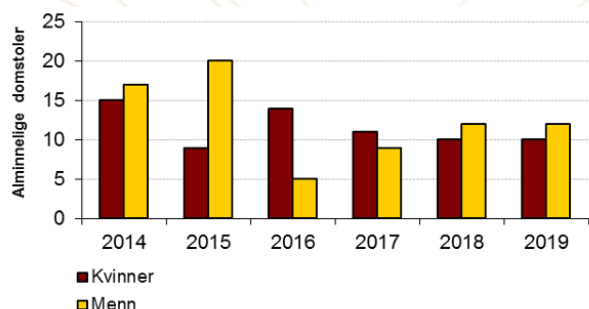
Rekruttering av søkere, det vil si å skaffe et godt søkertilfang, påligger i hovedsak Domstoladministrasjonen og domstolene selv. Det er viktig at både domstolene generelt og den aktuelle domstol spesielt, fremstår som attraktive for mulige søkere.

Det er ønskelig med bedre søkertilfang både til de alminnelige domstolene og jordskiftedomstolene. Behovet gjør seg særlig gjeldende for domstolleder- og dommerstillingene i jordskiftedomstolene, og domstollederstillingene i de alminnelige domstolene.

Domstoladministrasjonen opplyser at den arbeider kontinuerlig med å øke søkertilfanget til dommerstillinger i jordskifterettene. Dette arbeidet består bl.a. i å oppsøke utdanningsmesser for å informere om jordskifterettens arbeidsoppgaver. Det er inngått en detaljert samarbeidsavtale med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), Høgskolen på Vestlandet og Universitetet i Bergen som blant annet omfatter samarbeid om rekruttering, læreplaner, undervisningsstøtte og støtte til stipendiatstillinger.

Diagrammet viser antall utnevnte dommere fordelt på de enkelte instanser.

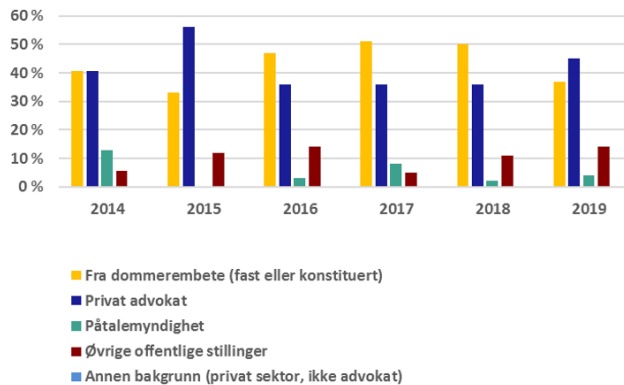

Diagrammet viser fordeling av kjønn ved utnevning av nye

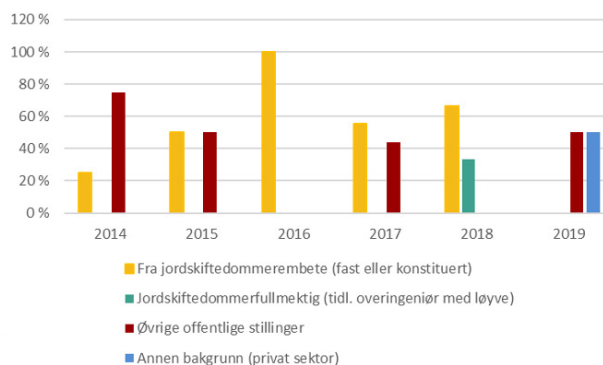
dommere som tidligere ikke har vært dommere eller vært konstituert som dommer.

Kjønn og alder blant de utnevnte

Av de utnevnte dommerne i 2019 i de alminnelige domstolene er 45 % kvinner. Dette er en oppgang fra 2014 til 2018, med unntak av 2016 (64 %) og 2017 (46 %). Blant utnevnte domstolledere er kvinneandelen på 75 %. Dette er en betydelig økning siden 2014.

Diagrammet viser fordeling av tidligere yrker til utnevnte dommere i de alminnelige domstolene.

Diagrammet viser fordeling av tidligere yrker til utnevnte dommere i jordskifte domstolene

Som diagrammet for de alminnelige domstolene viser, kom 37 % fra dommerembete (fast eller konstituert). 45 % var advokater fra private firmaer, 4 % kom fra påtalemyndigheten og 14 % kom fra andre offentlige stillinger. Det er ingen utnevnte fra søkere.

Av de utnevnte som hadde permisjon fra sin faste stilling i det private eller offentlige arbeidsmarkedet, men var konstituert dommer ved utnevningen, kom de fleste fra andre offentlige stillinger.

I jordskiftedomstolene kom 50 % av de utnevnte fra andre offentlige stillinger og 50 % fra privat sektor.

STATISTIKK FOR DE ALMINNELIGE DOMSTOLENE

Innstillingsrådet, div. statistikk for de alminnelige domstoler for årene 2014 - 2019, jf. tall hentet fra årsrapporter til DA

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
UTNEVNTE, ALMINNELIGE DOMSTOLER:						
Antall utnevnte, totalt	54	43	36	39	44	51
Antall utnevnte domstolledere	5	1	3	4	7	4
Antall, utnevnte totalt i 1. instans, ekskl domstolleder	31	33	18	24	20	31
Antall, utnevnte totalt i 2. instans, ekskl domstolleder	16	8	12	11	17	14
Antall, utnevnte totalt i Høyesterett	2	1	3	0	0	2
Gjennomsnittsalder ved utnevnelse	46	44	45	48	47	47
Kvinneandel blant alle utnevnte	43 %	33 %	64 %	46 %	41 %	45 %
Kvinneandel blant utnevnte domstolledere	20 %	0 %	33 %	50 %	14 %	75 %
YRKE VED UTNEVNELSE:						
Fra dommerembete (fast eller konstituert)	41 %	33 %	47 %	51 %	50 %	37 %
Privat advokat	41 %	56 %	36 %	36 %	36 %	45 %
Påtalemyndighet	13 %	0 %	3 %	8 %	2 %	4 %
Øvrige offentlige stillinger	6 %	12 %	14 %	5 %	11 %	14 %
Annen bakgrunn (privat sektor, ikke advokat)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
SØKERMASSE (INKLUSIVE KONSTITUSJONER):						
Antall søknader totalt	758	557	324	401	494	510
Gj.sn. antall søkere pr. stilling, totalt	11,8	10,5	6,9	8,9	9,0	9,3
Maks. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	57	59	51	58	63	40
Min. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	4	3	1	1	2	7
Kvinneandel blant alle søkere, totalt	46 %	41 %	48 %	47 %	43 %	53 %
Antall søknader totalt vedr. domstolleder	19	6	9	8	27	9
Gj.sn. antall søkere pr. domstollederstilling	3,2	6,0	3,0	2,0	3,9	2,3
Maks. antall søkere pr. domstollederstilling	6	6	4	4	6	3
Min. antall søkere vedr. domstollederstilling	3	6	1	1	2	1
Kvinneandel blant søkere vedr. domstolleder	42 %	17 %	33 %	25 %	19 %	56 %
Antall gjennomførte intervjuer totalt	257	220	157	159	190	228
Andel søkere intervjuet, gj.snitt	34 %	39 %	48 %	40 %	38 %	45 %

STATISTIKK FOR JORDSKIFTEDOMSTOLENE

Innstillingsrådet, div. statistikk for jordskiftedomstolene for årene 2014 - 2019, jf. tall hentet fra årsrapporter til DA

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
UTNEVNTE, JORDSKIFTEDOMSTOLENE:						
Antall, utnevnte totalt i jordskiftedomstolen	4	2	1	9	3	2
Antall utnevnte domstolledere	1	0	1	7	0	0
Antall, utnevnte totalt i jordskiftedomstolen, ekskl domstolleder	3	2	0	2	3	2
Gjennomsnittsalder ved utnevnelse	56	38	41	46	42	34
Kvinneandel blant alle utnevnte	0 %	50 %	100 %	22 %	33 %	50 %
Kvinneandel blant alle utnevnte domstolledere	0 %	0 %	100 %	14 %	0 %	0 %
YRKE VED UTNEVNELSE:						
Fra jordskiftedommerembete (fast eller konstituert)	25 %	50 %	100 %	56 %	67 %	0 %
Jordskiftedommerfullmektig (tidl. overingeniør med løyve)	0 %	0 %	0 %	0 %	33 %	0 %
Øvrige offentlige stillinger	75 %	50 %	0 %	44 %	0 %	50 %
Annen bakgrunn (privat sektor)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	50 %
SØKERMASSE (INKLUSIVE KONSTITUSJONER):						
Antall søknader totalt	14	3	7	18	10	9
Gj.sn. antall søkere pr. stilling, totalt	2,8	1,5	3,5	1,8	3,3	3,0
Maks. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	4	3	5	4	5	4
Min. antall søkere på en stilling, utenom domstollederstilling	0	0	5	1	1	3
Kvinneandel blant alle søkere, totalt	0 %	33 %	14 %	22 %	30 %	44 %
Antall søknader totalt vedr. jordskifterettsleder	1	0	2	11	0	0
Gj.sn. antall søkere pr. domstollederstilling	1,0	0,0	2,0	1,6	0,0	0,0
Maks. antall søkere pr. domstollederstilling	1	0	2	4	0	0
Min. antall søkere vedr. domstollederstilling	1	0	2	1	0	0
Kvinneandel blant søkere vedr. domstolleder	0 %	0 %	50 %	9 %	0 %	0 %
Antall gjennomførte intervjuer totalt	9	3	5	14	6	5
Andel søkere intervjuet, gj.snitt	64 %	100 %	71 %	78 %	60 %	56 %

Postadresse sekretariat:
Domstoladministrasjonen
Postboks 5678 Sluppen
7485 Trondheim

Telefon: + 47 73 56 70 00
e-post: postmottak@domstoladministrasjonen.no

Ytterligere informasjon om Innstillingsrådet er tilgjengelig på
www.domstol.no/innstillingsradet